

průvodčí vlaku v mezích svého formálního oprávnění a odepřel-li dáti soud nalézací víry tvrzení obžalovaného, že se musel průvodčího dotknouti, byv ze zadu vystupujícími lidmi tlačén, odpadá vůbec podklad pro uplatňování zmatku §u 281 čís. 9 b) tr. zák. z důvodu §u 2 g) tr. zák.

Čís. 1118.

Přečin dle §u 303 tr. zák.

V přednesu posměšného kupletu o Janu Nepomuckém jest spatřovati zlehčování a sesměšňování učení církve katolické. Lhostejno, zda kuplet byl již jinde bez závady přednesen.

Jest zlehčováním a sesměšňováním zřízení a obyčejů církve katolické, byl-li přednášeč kupletu oděn v úbor katolického kněze a měl na krku napodobený růženec a papírový kříž.

(Rozh. ze dne 16. února 1923, Kr I 1398/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. listopadu 1921, jímž byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin urážky církve dle §u 303 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první instance, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný dne 8. prosince 1920 v L. při pořádání mikulášské zábavy organizací národních socialistů veřejně a před více lidmi přednášel kuplet o Sv. Janu z Nepomuku, jsa při tom oblečen v úboru katolického kněze a maje na krku růženec, zhotovený z kaštanů, a papírový kříž, a že na konec ještě připojil větu »to je evangelium Sv. Kryšpína, které se čte na den Sv. Mikuláše«. V tomto jednání shledal nalézací soud po stránce objektivní a to jak v obsahu předneseného kupletu o Sv. Janu z Nepomuku, tak v napodobení úboru katolického kněze, napodobení růžence a kříže a ve slovech »to je evangelium Sv. Kryšpína, které se čte na den Sv. Mikuláše« skutkovou povahu přečinu dle §u 303 tr. zák., totiž zlehčování a posmívání se učení církve katolické. Naproti tomu vyloučil soud subjektivní zavinění obžalovaného, poněvadž prý byl v omylu, dle §u 2 písm. e) tr. zák. trestnost vylučujícím. Viděl a slyšel prý onen kuplet v roce 1920 v Praze přednášeti bezzávadně a již dříve prý byl bezzávadně přednášen; domníval prý se proto, že jest dovoleno, onen kuplet přednášeti, a to i v napodobeném úboru katolického kněze; reprodukoval prý také kuplet toliko tak, jak jej dávati viděl a slyšel, aniž by měl v úmyslu posmívati se nebo zlehčovati učení církve katolické. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, brojící proti tomuto sprostňujícímu výroku důvodem zmatečnosti čís. 9 a), b) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Především dlužno odpověděti na vývody obžalovaného, popírající skutkovou podstatu jednání obža-

lovaného jako přečinu dle Šu 303 tr. zák. vůbec. Jestliť nepochybně, že uctívání svatých tvoří podstatnou součást učení katolické církve, již zavedeno bylo prohlašování za svatého řízením kanonisačním. Ku svatým této církve počítá se také Jan z Nepomuku, jehož uctívání je rozšířeno v čs. státě, zejména v Čechách. Uctívání tohoto svatého jest proto pod ochranou ustanovení Šu 303 tr. zák. a je nerozhodno, že panují ohledně osoby jeho ve vědě a u lidu různé názory. V tomto směru je právní posouzení věci soudem nalézacím správné. Nelze však souhlasiti ani s náhledem soudu ani zmateční stížností státního zastupitelství, že i v ostatním směru přichází v úvahu zlehčování a sesměšňování učení církve katolické. Jedná se tu je n o zlehčování a sesměšňování zařízení a obyčejů této církve. Pod pojmem zařízení vyrozumívá se zevnější ústrojí a řád, spočívající na církevních učeních a související s organickou podstatou neb správou církve aneb jejího obřadu, takže jest v úzkém vztahu k podstatě oné církve. Proto nemůže býti pochybností, že takovým zařízením je kříž a roucho katolického kněze. Pojem obyčeje zahrnuje v sobě zvyklosti a cvičení příslušníků některé církve, pokud právě v této příslušnosti k církvi kotví a na ni se vztahují. Co tudíž dle náhledu katolické církve platí ode vždy jako výraz jejího náboženského života, náleží k jejím obyčejům. K takovým zvyklostem náleží nesporně nošení a modlení se růžence, nošení kněžských rouch a čtení sv. evangelia. Správnost tohoto stanoviska uznává ostatně i obhajoba obžalovaného, uvádějíc v odvodu, že k učení katolické církve náleží pouze nauka o svatých, nikoli však též růženec, kříž, evangelium atd. Námitka obhajoby, že zmateční stížnost státního zastupitelství, pokud v části, právě probrané, vytýká rozsudku nesprávné právní posouzení, je vůbec nepřipustná, poněvadž i bez tak jednání obžalovaného dle náhledu rozsudku zakládá po objektivní stránce skutkovou podstatu přečinu dle Šu 303 tr. zák., by byla důvodnou jen tehdy, kdyby státní zastupitelství bylo zmateční stížností vzneslo jen z této příčiny. Tomu však tak není; neboť ve zmateční stížnosti je hlavně napadán výrok soudu, jímž vyloučena byla skutková podstata přečinu dle Šu 303 tr. zák., po subjektivní stránce. Že jednání obžalovaného, objektivně posuzováno, je způsobitelným, učení, zařízení a obyčeje, o něž tuto jde, sesměšnění nebo zlehčení, běře nalézací soud za prokázáno a nemůže býti o tom pochybností. Neboť, uvádí-li se v závadném kupletu zejména, že Sv. Jan měl jazyk prostořeký, že ho proto šoupnuli v pytli do Vltavy, kam tenkrát směli házet svinstvo, všechnu špínu, smetí, kal, a byl-li kuplet ten přednášen obžalovaným v ústroji, v rozsuku zjištěném, bylo tím dáno způsobem, pro každého člověka normálního chápání lehko seznatelným, na jevo, že ono církevní učení, nařízení a zvyky jsou něčím, co nezasluhuje úcty a vážnosti, kterou jim církev přiznává. V tom však dlužno spatřovati zlehčování oněch právních statků a neméně i jich sesměšňování, kdyžtž byly celým způsobem vystoupení obžalovaného a zejména jeho komickým ústrojem dány na pospas smíchu hospodské společnosti, tudíž způsobem, nesrovnávajícím se s úctou, jim náležející, vydány v posměch. Namítá-li obhajoba obžalovaného, že tendence celého kupletu nese se pouze k vyzdvížení oslavy Mistra Jana Husa proti oslavám 16. května na počest Sv. Jana z Nepomuku, dlužno na to odvětit, že konečný cíl,

jenž závadným kupletem je sledován, nemá pro právní posouzení věci závažného významu. Neboť, je-li v kupletu tom k dosažení tvrzeného obhajobou cíle užito prostředků, vyčerpávajících skutkovou povahu přečinu dle Šu 303 tr. zák., je tím založena trestní zodpovědnost i za tyto trestné prostředky. Přistupuje ku vlastní stížnosti státního zastupitelství, nemůže zrušovací soud odepřítí jí oprávnění. Nálezací soud přiznává obžalovanému trestnost vylučující důvod Šu 2 písm. e) tr. zák. z důvodů shora uvedených. Stížnost uplatňuje ve směru tomto právem, že v tom, co rozsudek k odůvodnění onoho omylu uvádí, nelze spatřovati nevědomosti obžalovaného o rozhodných skutečnostech, jak to předpokládá § 2 písm. e) tr. zák., nýbrž neznalost po té stránce, že vykládáje nesprávně právní dosah a účinky té okolnosti, že kuplet byl v Praze bezzávadně přednášen, neshledal ve své činnosti nic trestného. To není omyl o skutečnostech, nýbrž o právním pojetí věci, který dle zásady Šu 3 tr. zák. neospravedlňuje. Totéž platí o bezzávadném projití kupletu censurou. Omluvný důvod, o nějž nálezací soud opřel sprostňující výrok, nemůže proto před zákonem obstát. Jeví se proto potřeba, by otázka subjektivního zavinění obžalovaného byla zkoumána znovu bez ohledu na použitý soudem důvod omluvný. Otázka subjektivní viny je však rázu skutkového, poněvadž o ni dlužno rozhodnouti na základě hodnocení celkového průvodního materiálu, kterážto činnost spadá dle zákona (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.) do oboru působnosti soudu nálezacího. Soudu tomuto bude proto zkoumati, zda byl si obžalovaný, pokud jde o sesměšňování, vědom významu a dosahu svého jednání a přes to je předsevzal, pokud pak jde o zlehčování, zda jednal v úmyslu, zlehčiti učení, zřízení a obyčeje církve katolické.

Čís. 1119.

Přečin dle Šu 303 tr. zák.

Zlehčování učení církve katolické o neposkvrněném početí P. Marie. Sesměšňování obyčejů a zařízení církve katolické posměšným jich napodobováním. Není třeba, by jednání pachatelovo bylo způsobilé, vzбудiti pohoršení.

(Rozh. ze dne 16. února 1923, Kr I. 41/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Vlastimila B-a a Karla H-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. října 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle Šu 303 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost Karla H-a namítá po stránce (čís. 9 a) § 281 tr. ř.), že obžalovaný neměl ani úmyslu zlehčovati učení církve katolické o neposkvrněném početí Panny Marie, ani vědomí, že je svým jednáním sesměšňuje. Toto učení je prý vědecky úplně poraženo a tak absurdní, že ani nemůže být předmětem přečinu dle Šu 303 tr. zák. Ke skutkové podstatě tohoto přečinu se mimo